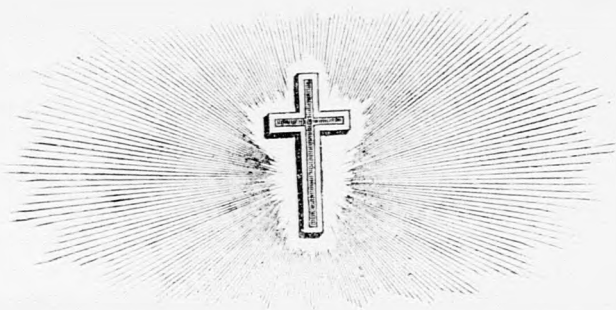


Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előre lehet rendelni rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó társulat ügynökénél pest-belvárosi plebánián; Emich Gusztáv könyv-kereskedésében úri- és kigyó-utca szegleten Vidéken a cs. k. postahivataloknál.



Előfizetési díj ¼ évre Budapesten kihordással 30 kr. félévre 1 ft. pp.; vidékre postán borítékban félévre 1 ft. 20 kr. p. p. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” címezendők. (Pesten a központi papnoveldében.)

# KATHOLIKUS NÉPLAP.

BUDAPESTEN.

32.

Augustus 6. 1851.

Dicsőség Istennek a magosságban, és a földön békesség a jóakaratu embereknek.

Lukács 2. r. 14. v.

## A katholika egyház szépsége külső szer-tartásaiban.

VI.

### Egyházi ruhák.

Hogy a kereszténység első éveiben micsoda ruhával éltek a papok misézés alkalmával, azt egész bizonyossággal nehéz meghatározni; annyi azonban bizonyos, hogy azon ruha, mellyel az apostolok istenisztelet alatt éltek, a közönségesen viselt ruhától nem sokat különbözött. Az egyházi ruhák se számosak, se pedig fényesek nem lehettek azon időkben, mert először a szent mise az üldözések miatt rejtett helyeken tartatott; és másodsor, mert az egyházi szükségek csak abból szereztettek meg, mit a hívek áldoztak, mi épen sok nem lehetett. Genebrand, egy híres szertartás író azonban megmutatja, hogy már az első időkben volt szokásban az isteni tisztelet alatt egy különös ruha, melly attól nagyon különbözött, mit a nép közönségesen viselni szokott. — De való is; mert nézzük magát Jézust: midőn az utolsó vacsorát rendelte, nem közönséges ruha volt rajta, hanem egy 4 szögletű, s gyönyörűen kihimzett, s a 4 szögletén czafrang-gal ellátott posztó, vagy más kelme volt, mellyet taletnek neveztek, és az egész testet betakarta.

A vacsora után fölkelvén, levetette felső ruháját, körül övezte magát egy len ruhával, s úgy mosta tanítványainak lábait. Az apostolok hasonlóképen tettek. Szent Klemen szerint az apostolok fényes ruhában miséztek. — Szent Jakab szent mise áldozat alatt fehér ruhája föle egy kazula felét öltött fel, melly azonban nem volt a mostani kazulához hasonló, oldalán nem volt kivágva, hogy a kéz szabadon mozoghasson, hanem befödte az egész testet; szent Jeromos is lenruhát viselt. Szent János evangalista és apostol isteni tisztelet alatt egy sapkát használt, melly hasonló volt azon arany homlokkötőhöz, mellyet az ó testamentomban a főpapok használtak. Ezen egyházi ruhát használták 260-ik esztendőig. Ekkor sz. István pápa megtiltotta a sz. ruhákat a templomon kívül hordani. Jámbor eleink ugyanis annyira ragaszkodtak szent vallásukhoz, hogy nem törődvén ellenségeik üldözése- s leelkedéseivel, a szentséget, és a szent olajt mindég egyházi ruhában vitték a betegekhez, azért a nevezett martir pápa jobbnak látta a szentségeket kevesebb ünnepellyel kiszolgáltatni, mint magát a pogányok üldözéseinek, s a hitetlenek gunyának kitenni. — Szent Cziprián már a maihoz hasonló dalmatikát viselt, a többi ruhákat pedig szent István pápa hozta be, mint többen állit-

ják. A szent ruhákra nézve azt kell megjegyeznünk, hogy azoknak mind természetes, mind természetfölötti jelentőségek van, melyet ezennel szándékunk megmagyarázni.

A pap legelőlis egy vállkendőt köt nyaka körül. Mint a világiak, mint a papok egész a 8-ik századig nyakkendő nélkül, mezitelen nyakkal jártak, következésképp a divatot nem annyira változtaták, mint ma. — Hanem a mezitelen nyak, a papok részéről, mégis illettek találtatott, főképp mise alatt; azért hozták be ezen lenruhát, mely a pap nyakát illendően befodta. Ezen vállkendő jelenti az egyház értelme szerint a pap szelidségét, alázatosságát, melyet fölszenteléskor ezen szavakkal adja a püspök által a fölszentelendő papnak: „Vedd ezen ruhát, mely jelenti beszédedben való szemérmet, és vigyázóságot.” — Jelenti tehát, mikép kelljen a papnak magát minden földi érdek, és gondolattól megóvni, és szent misében való ajtatosságát semmi által meg nem zavarni. Azért, midőn e ruhát felölti a pap, így imádkozik: „Fegyverezd föl fejem Istenem! az üdvösség sisakjával, hogy a rossz ellenségnek minden megtámadásait legyőzhessen.”

Azután hosszú fehér inget ölt fel a pap. Az előtt az előkelő romaiak, püspökök, és papok illy hosszú ruhában jártak a templomon kívül is. — A pogányok is tiszteletnek tartották e ruhában járni, valamint papjai is; s már akkor meg volt kötve egy övvel, hogy a járásban ne alkalmatlankodjék. Később a köznép e ruhát elvetette, és csak a papok hagyták meg az oltárnál való használatra. De az egyházban e hosszú ruhák mindég finomabbak, jobbak s tisztábbak voltak: azért meg is volt tiltva a papnak, abban a hosszú ruhában misézni, melylyet mindennapra viselt. Ezen ruha mai napig meg van. Sz. Jeromos mondja, hogy az illendőség hozza magával, miszerint a püspök, és más papok isteni tisztelet alatt hosszú fehér ruhában legyenek. Ha itt ott selyem, vagy más szebb kelméből látunk illy ruhát, abban ne a pap kevélységét nézzük, hanem inkább azon tiszteletet, melyet a kelme drágaságával, és tisztaságával is a Mindenható Isten iránt mutatunk . . .

Illy hosszú ruhát sz. János is látott titkos jelenésének 1-ső részében, 13 versében, melylyel Jézus fölruházva volt. — Ezen ruha, és ennek

fehér színe a szív ártatlanságát jelenti, mire a pap ezen imádsága is czéloz: „Moss meg engem fehérre Uram, s tisztítsd meg szívemet, hogy a bárány véreben fehérre mosatván az örök örömökhez juthassak.”

Az öv, az az zsinor, melylyel magát a pap körülövezi, azon zsinort jelenti, melylyel a régiak is e hosszú ruhát felkötötték, nehogy lelógván a járást akadályozza. Midőn a hosszú ruha megszűnt, az öv is fölöslegessé vált, és csak az egyházban tartott meg a ruhával együtt. Az öv jelenti a test, és lélek tisztaságát, melylyet a papnak bírni kell, ha az Isten bárányát méltóan akarja bemutatni. — Azért mondta egykor Jézus is: „Övezzétek körül ezombjaitokat” (Luk. 11. 2. 35.) A pap midőn körül övedzi magát, így imádkozik: „Övezz engem uram körül a tisztaság övével, s oldsd el ezombjaimban a bujáság nedvét, hogy bennem maradjon a tisztaság és az öntartoztatás erénye.”

Azután karjára teszi a pap a karkendőt. — Ezen kendő nem volt más, mint egy kendő a pap kezében, melylyel izzadságát törülte le. Később ezen kendő megszűnt közönséges lenni, és a 12-dik században már mint papi ruha jön elő, s azon kelméből készült mellből a misés ruha: most is meg van e ruha, nem ugyan izzadság törülésre, vagy mivel szükséges volna, hanem a régi szokás miatt, és diszül. Ezen ruha, valamint az előtt az izzadságot törülte, egy most is azon fáradságteljes, de még is fáradhatatlanul működő életet jelenti, melylyet a papnak viselni kell: s jelenti a penitencziatartást, melylynek a miséző pap előtt kell lenni szüntelen. Ha Krisztus testét nem akarja kárhózatára enni. Ide czéloz azon imádság is, melylyet a pap ezen ruha felöltésénél mond: „Add Uram, hogy érdemes legyek a sirás és fájdalom ruhájának viselesére, hogy munkámnak díját örvendetesen nyerjem el!”

A stola vagyis nyakfüggő valaha a római asszonyok öltönye volt. Elöl nyitva volt, s mind a két oldalán arany rojtokkal volt földszítve. A férfiak is hordták ezen ruhát, hiszen Farao is bársony stolába öltöztette egyiptomi Józsefet. A stolát azonban csak előkelő személyek hordották, így tehát a papok is. Később, ezen ruha kimaradt a divatból, de a papok azt is föntartották, s a 4-dik század óta csak a püspökök, presbiterek, és diakonusok

hordozh  
latra all  
föl, s  
papnak  
mind a  
dendő  
tónk al  
gára v  
hatatlan  
által el  
titkaid

hordozhatják. Mivel pedig a diakonusnak a szolgálatra alkalmatlan volt, azért e ruhát keresztbe öltötte föl, s jobbfelén megkötötte. A nyakfüggő jelenti a papnak méltóságát, és hatalmát. Képezi egyszersmind az igazságosság lelki ruháját, melyet az eredendő bűn által elvesztettünk ugyan, de Megváltónk által visszanyertünk. Midőn a pap e ruhát magára veszi, így imádkozik: „Add vissza Uram hatalmatlanságom öltönyét, melyet első apánk bűne által elvesztettem és ámbár méltatlanul járulok szent litkaidhoz, érdemesíts mégis az örök örömré.”

(Folyt. követk.)

### A radnai csudakő.

Száguld a török tüzes paripáján.  
Elynomott hazánk vérázott pusztáján.  
Száguld, s Lippánál a mint hogy föltekint.  
Egy báméskodó pórnak kardjával int:  
„Jer hozzám te gaur, jer, ámde szaporán!  
S mond mi látszik ott a hegynek oldalán?  
„Radnai klastrom“ felelt a kérdező.  
„Az, ott nemde bár találunk kincseket?“  
Ezt mondván a tar nógatja kis lovát.  
Megy Radnának kirabolni templomát.  
— Búsan hompölygnek Marosnak árjai  
Atvivén a tart Lippának lápjai.  
Szomjus a török megszentelt kincs után,  
S neki ugrat a templomnak a kaján.  
Nincs magyar kar, mely most azt megvédené:  
Vesztett harc után lett Radna töröké.  
Ült ott egy barát keserves bujában,  
Nem csügged, bizik ő szűz Máriában.  
Kéri a lovast ne báná klastromát:  
De hiába kér a jó lelkű barát,  
Kegyelem nincs a töröknél, neki kincs  
Kell, s előtte e honban szent semmi sincs.  
— Nincs magyar, ki megvédné szentegyházát.  
Sír, sír a barát s elföldi arczáját.  
Igy a mint zokog, szép dalt hall zengeni:  
„Ne félj, ó ne félj! lesz ki fog védeni,  
Lesz ki megmenti Radnának templomát.  
Bár—ha nem látod magyarnak táborát.  
Ott van a felhők felett Isten kara,  
S azt ha kéri a magyar Védasszonya:  
Nincs török, tatár mely dólná templomát  
Vagy kipusztítná végkép kedves honát!“  
Föltekint a hű barát, és im a tar  
Lova nyugtalan csak egy lábbal kapar.  
Kettőn áll, és a negyedik — kőbe van.  
Bámul a tar most, leugrik, s elrohan,

A ló nem mozdul, kő tartja a lábát . . .  
Igy menté meg Isten Radna egyházát.  
A kő, egykoron mellybe szakadt a ló,  
Radnai templomban most is látható.

Berecz Imre.

### Nagy Boldogasszony.

Igen kevés az, a mit a Boldogságos szűz magány életéről a szentírásból tudunk. Pedig vajmi sokat szeretne a Máriát tisztelő keresztény nép Üdvözítőjének anyjáról tudni. A szent hagyomány azonban némelly adatokat a Boldog. szűz életéből megőrzött, mellyek tanuskodnak azon sok erényekről, mellyek az Isten anyját ékesíték. Jézus menyemenetele után sz. Mária sz. János apostol oltalma alatt élt, kinek Jézus maga ajánlotta a keresztből anya gyanánt. Sz. Dénes, tanítványa sz. Pál apostolnak, ki akkorában a Boldogságos szűzet gyakran látta, ezeket írja Máriáról: „Több mint emberi nagyság, merő szeretet s sz. komolyság látszatott rajta.“ — Az ő tekintete csodálatos hatású volt, a szűzi tisztaság s az erények szeretetét költötte föl az emberben, a bűnösöket türelmességre birta. Míg sz. János Jerusalemben volt, Mária naponta az ő kezéből vette a sz. mise alatt az Úr testét. Ha pedig Jánost sz. hivatása utra készítette, akkor gondoskodott arról, hogy oda haza más pap szolgálja a szent misét.

Kretai András szerint, a szent szűz rendesen Jerusalemben, Sion hegyén lakott, hol meg is halt, mielőtt az apostolok szétoszlottak volna, mi Krisztus menybe-menetele után 12 esztendővel történt. Metaphrastes és Niczefor szerint, Gábor főangyal Máriának hirül adta életének végét. — Midőn Mária ezen izenetet szeretett fiának, Jánosnak tudtára adá; ez azonnal értesítette róla a többi apostolokat is, kik is Tamáson kívül mind jelen voltak a szent szűz halálán. Mária előbb megáldozott sz. János kezéből s azután e szavakkal: „Ó Jézusom! ime jövök, légyen nekem a te sz. akaratod szerint“ visszaadá Teremtőjének lelkét. élte 60-dik esztendejében. Sok beteg s nyomorek visszanyerte egészségét Mária tetemeinek illeteése által. Az apostolok egy szikla koporsóba temették őtet, s mellette három nap s három éjjel imádságban elmerülve virrasztol-

tak. Tamas harmad napra megérkezett, s kívánságára felnyitattott a sir, melyből kellemes jó illat párolgott ki: de ime a fölnyitott sirban csak azon lepedő találtatott, melybe Mária teste takarva volt. Minthogy a Bold. szüz rendkívüli malasztokkal volt Istentől megáldva: azt tartották némely ajtatos keresztények, hogy midőn földi pályáját megfutotta, testestül mennybe vitetett. — Illyen volt a többiek között nagy és szent Gergely pápa, és szent Bernát apát, kiknek tanítását annyira bevették más tanítók, hogy e vélekedés lassankint szélesen elterjedt. De mivel e tanítás az anyaszentegyház, mint egyedüli hittanító és vezér által, soha hitczikkely gyanánt földadva nem volt: azért más szinte szent s tudós férfiak, a nélkül, hogy az anyaszentegyház őket kárhoztatta volna, azt vitatták, hogy az Isten anyja is lefizette a természet köteles adóját. Akármint van ezen kérdés a Boldogságos szüz testére nézve, az mégis bizonyos, hogy a szentséges szüz ki e napi evangeliom szerint is, a legjobb részt választotta, és teljes életében angyali tisztasággal és szentséggel ékeskedett, a legboldogabb halállal mult ki, és lélek szerint az Istennek elenyészhetetlen örömébe jutott.

Ennek emlékezetét ujítja meg Nagy Boldogasszony napja, és buzdít minket, hogy a szent szűznek követői legyünk. — Ide mutat azon imádság, mellyel az anyszentegyház e napon a sz. misében esdeklik: „Legyen Uram a te népednek segedelmére szent anyád imádsága, kinek noha test szerinti eltávoztát megismerjük, de a mennyei dicsőségben közbenjárását tapasztaljuk.“

Nekünk magyaroknak különösen még azért is nevezetes ezen ünnep, mivel Krisztas Urunk születése után 1000-dik esztendőben szent István első királyunk épen ezen napon koronáztatott meg, és az egész magyar hazát Nagy-Boldogasszony védelmébe ajánlotta. — 38 esztendő mulva pedig ugyan ezen napon adá vissza Teremtőjének lelkét.

Ez időtől fogva sok szép nevekkal tiszteli a magyar nemzet Máriát, s Magyarok szószólójának, Magyarok asszonyának, pártfogójának, királynéjának nevezi.

Ezen okból az ország pénzeire a magyarok Nagyasszonya rendeltetett metszetni ezen körirattal: „Magyarország pártfogója.“ — Ugyan

ezen bizodalommal éneklí meg most is e napon a magyar nép:

Oh dicsőség királynéja, nézz reánk is szolgáládra,  
Irgalmasságnak anyja! légy hived oltalma.  
Mi ugyan sok bünbe estünk: de ne hagyj el, légy mellettünk

Kérj Fiadtól minékünk kegyelmet, hogy megtérjünk.  
Fiad Jézus a keresztfán minket oltalmadra hagyván,  
Azt akarta légy anyánk; nézz kegyesen hát reánk.  
Első királyunk szent István, szinte irgalmadba bizván.  
Kért hogy oltalmadba végy, s Magyarország anyja légy.  
Kérünk Fiad érdemére, értünk viselt keresztjére.  
Kérünk dicsőségedre: figyelmezz hivedre.  
Kérj malasztot szándékunkhoz, torodelmes bánatunkhoz:  
Hogy szívből megtérhessünk, s egykor veled lehessünk.



### Egy jó példa.

Egy időben bizonyos uri hölgy az erkölcsiség magasabb fokára juthatni ohajtván: az apácák sz. czélu társulatába lépett. Minthogy azonban kény- s kedvben neveltetett, a világ csáb-hangjait egy könnyen feledni nem bírta: többször zárda-ellenes viseleteért felügyelője által megintetett. Nevezetesen egyszer, midőn kivételt tön azonszokás ellen. miszerint nekie minden héten gyónni, s áldoznia kell „Minek e tulságosság?“ ugymondván: felelet helyett az öreg apáca által ekkép figyelmeztetett: „Kedves lányom, jer ide!“ s ezzel kézen fogva a kertbe vezeté, és egy avult szennyes kosarat a kezébe adván így szólítá meg őt: „Leányom, itt e kosár! Azon kútból, a kutra mutatva, azon kútból e kosárral hordj nekem vizet, hadd öntsem meg vi-

rágaimat! Az ujoncz-apácza elmosolygá magát, de a bizalmas hangokban tett kérést megvetni mégis nem akarván; fogá a kosarat, s azt, vizet viendő, a kut melletti vízzel telt kádba bemerítvén, odavivé. Természetesen hasztalanul, mert míg a kívánt helyre ért, a kosár tartalmából alig egy pár csepp maradt csak. — A kívánat szerint azonban mind e mellett, többszer ismétlé tettét, addig, mig nem így szóla hozzája az élemedett s elmés apácza: „Látod édes leányom! a bünös ember lelke, s ezen szentnyes kosár hasonlók egymáshoz; valamint ez, a többszöri vízbemártás után, mint látod, megtisztul: úgy a gyakori gyónás s áldozás által megtisztul lelke is!” — De jó példa s intés azoknak, kik a szentségekhez gyakrabban járulni vonakodnak!

Lakatos Pál.

## Katholikus hitélet.

### XX.

A londoni protestans bibliatársulat és a katolikus hitterjesztő társulat Lyonban.

Van Londonban egy protestans, ugynevezett biblia-társulat; melynek czélja egyedül az, hogy ezer és ezer biblia vagy is szentírás nyomtatásával, és szétosztogatásával a protestans vallást az egész világon elterjessze; ezen társulat majus 7-kén tartotta 47-dik évi gyülekezetét. 1850 évben a bevétel 1.033.300 p. p. forintra megy; és ezen évben 1.137.617. az egylet alapítása óta pedig 24 millió új testamentomi példány terjesztetett szét. — A társulat választmányja azon reményét nyilvánította, miszerint a társulat fáradaalma nem csekély hasznot szerzett, sok ezren megvédettek a katholika vallás, a hitetlenség, meg a közömbőség befolyása ellen. Tehát ilyen biblia osztogatások által védessenek a protestánsok a kath. anyaszentegyház befolyásától? Ezen eszköz Angolhonban nem nagy sikernek örvend, mivel a megtérés az igaz anyaszentegyházhoz mindinkább növekszik.

De a protestánsok tévuton járnak; ők a kereszténységet bibliák osztogatásával akarják terjeszteni minden nemzet között; holott nekünk más parancsolat van adva, ugyanis Krisztus Urunk így szólott apostolihoz: „Menjetek és tanítsatok minden nemzeteket” és nem pedig „Menjetek és osszátok bibliát szét.” — A lyoni hitterjesztő katolikus egylet Krisztus Urunknak ezen parancsát különösen szem előtt tartja, midőn pénzösszegét az Isten országának terjesztésére fordítja.

A katolika anyaszentegyház missionariusokat küld szét, kik sz. lélektől átlengve, az apostolokhoz

hasonlólag minden nemzetekhez vándorolnak; nyomorúságot, veszedelmet, éhet, szomjat, üldözést, sőt a halált is elszennvedik; csak hogy a Jézus nevét mindenütt hirdessék. — Ezen missionariusok által előszóval hirdetett Isten igéje ezer féle gyümölcsöt is terem; mert az Isten ígérten alapszik. A missionariusok az üdvösség valódi küldöttjei; igazi pásztorok; mert ők az apostolszéktől, vagy püspököktől, kik az anyaszentegyház fejével kapcsolatban vannak, küldettek. — Az Isten országának terjesztéseért, melyet a missionariusok előszóval eszközöltek, Lyonból az egylet léte óta sok millió adatott ki. 1850 évben 3 millió forintot felül jött be; az összeg nagyobb része nagyon természetesen a francziáktól; t. i. majd két millió; azután következik Sardinia és Belgium, mindegyik többet 160.000 fr. — azután Poroszhon és Nagy-Británia, mindegyik körülbelül 126.000; Németalföld 85.000; Észak-Amerika 69.000; Sicilia 56.000; Schweiz 46.000; Toskána 42.700; az egyházi álladalom 42.374; Némethon majd 42.000 forintot.

Ebből kiadatott az europai missio számára több fél milliónál; Asia számára egy millió fölül; Amerikáért 800.000; Ozeánia részére 410.000; Afrikáért pedig 270.000 forint. — Hogy a fennevezett lajstromban a katolikus Ausztria és Bajorhon nem említettett, könnyen magyarázható; mert Ausztriában a hitterjesztés végett saját egylet az ugynevezett Leopold egylet van. Szinte Knoblecher afrikai missiojának gyarapítására egy külön egylet alakult. — Bajorhonban pedig Lajosról nevezett társulat. — Különösen pedig dícséretet érdemel Stajerhon; mely sok éveken által szép összeget áldozott ugyan ezen czélra.

Illy nagy a tevékenység külföldön a hitterjesztés szent ügyében.

### XXI.

Taksony, julius 15 1851. \*) Mult hó 15-kén mint sz. Háromság vasárnapján a Pozsonymegyében kebelezett Taksony kath. népségére is virradt egy szerény vallási ünnepély. E napon szenteltetett föl t. i. nálunk sz. Háromságnek egy csinos köszobra, melyet helybeli lakos, Lénárt Ferencz, ki hat éviglenes vak-sága után Isten kegyelméből szemei fényét visszanyeré, örök hálája jeléül a Háromságos egy Isten dícsőségére 500 vrt. állitatott. A beszentelést nt. Bubla József pozsonyi kanonok ur vitte véghez, ki aggkora daczára szent örömmel sietett hozzánk, hol 37 évig apostoli buzgósággal és áldással lelkipásztorokodott; maradandóbbá tevén ez által is egykori híveinek hálás szívében emlékezetét. Nt. Linter József, kerületi alesperes ur a neki tulajdon lelkesedéssel egy megható

\*) Akaratunk ellenére késett el.

alkalmi beszédet mondott a képszobrok tiszteletéről és vallási hasznairól. — Terjedjen a képszobor által a teljes sz. Háromság tisztelete és dicsősége közöttünk; és nyugodjék mindenható áldása fölöttünk örökké, de főképen annak jámbor alapítója fölött, ki szerény gazdaságából Isten dicsőségére annyit áldozni, és lelkeinket annyira megvigasztalni buzgott! K. A.

### Hazai tudósítások.

Nagy-Várad, folyó évi július hó 20-ka, azon nap, melyet annyi szív, annyi kebel olly édes epedve ohajtott, végre megérkezett. Méltóságos és főtisztelendő Szaniszló Ferencz nagy-váradí latin szert. püspök és cs. királyi tanácsos ur ma tartászékfoglalási ünnepét. Reggeli 9 órakor vette kezdetét az ünnepély. A megyei törvényszéki tagok által vitt mennyezet alatt vezettetett püspöki lakából, a főtiszt. káptalan. megyei-világi és szerzetes papság s minden törvényhatóságok jelenlétében és kíséretében székes-egyházába a főpásztor; mellynek lépcsőjére érven, megzendült a papnövendékek által szabályosan betanult: „Ecce Sacerdos magnus“ nagy jelentőségű ének, mellynek minden szava, minden betűje a legszorosabb értelmében illett reája. Ben a templom csarnokában az Oltári-szentség előtt készített térdeplőnél buzgóan végezvén imáját, a főoltárhoz, innen pedig püspöki székébe ment; hol a királyi adományozó és a romai pápa ő szentsége peccétes okleveleit nyújtá át gróf Haller Ferencz kanonok ur ő méltóságának elolvasás végett, mellyeknek felolvasása után káptalani helynök ft. Györffi László ur, a káptalan és papság nevében, rövid de tartalomdu beszéddel üdvözlé ő méltóságát, mint megyénknek kormányzóját és főpásztorát, s azon hivatalt, mellyet félévig közmegelegedéssel viselt, a főpásztor kezeibe, letevé; erre az alázatosság, engedelmisség és fiúi hódolat jele: a kézsókolás következett. Ezekután ő méltósága emelt szót a főtiszt. káptalan és papsághoz püspöki székéből latin, a néphez pedig a szószékből anyai nyelven. Amabban papjait, ebben pedig hivatott kötelességeik pontos teljesítésére, főleg pedig a szülőket gyermekeiknek isteni félelem- s vallásos szellembeni neveltetésükre.

Mindezekután következett a szent mise áldozat, mellyet ünnepélyes segédszolgálat mellett, milly lelket emelőleg mutatott be a kegyes főpásztor az egek Urának s milly hatást eszközölt szent beszédei által, a jelen volt 6—7000-re könnyen számítható népközönség szívében, csak a jelen voltak tapasztalhaták azon könnyükben, mellyek a megindult szív édes érzetéből forrasozva, a szempárokából csöppekben legyöngyölöttek. A szent mise áldozat után az egészen átszellemült népre áldását adván, püspöki lakába visszavezetteletti:

hol a diszesen ellátott asztaloknál, az egyházi, katonai állami és polgári rendü hivatalnokokat izletes étkekkel, a legrendesebb kiszolgáltatás mellett, ősi szokás szerint megvendégelni kegyes volt.

E mindnyájunk előtt örök emléken főmáradandó napon ő méltósága, a szegények és betegekre is kiterjeszté atyáskodó kegyességét és főpásztori figyelmét. Ugyanis a helybeli koldus-ápoló-intézet részére 100, a katonai kóroda számára szinte 100, a megyei tébolyda részére pedig 70 frt. p. p. püspöki pénztárából kilizettetni: az irgalmas szerzetbeli betegek és az ugynevezett apostolok között, 80 pfrtot kiosztatni kegyesen rendelt.

Isten áldja meg a főpásztor és adja, hogy őt, kit a főt. káptalan és megyebeli papság több rendbeli fölkéréseik birtak e méltóság elvállalására, kit a nép mint valódi apostolt, tisztelt és szeret, kit a helybeli és vidéki törv.-hatóságok osztatlan szeretete s bizodalma kíséri püspöki székébe, megyénk hosszú időkhig mondhasssa magáénak! Boldog megye, melly illy főpásztor nyerni szerencsés, ki csak a közohajtásnak s felsőbbi isteni gondviselés intézkedésének hódolva, a régi keresztény századokbeli püspökök, egy szent Ambrus, egy szent Agoston példájára, csaknem kényszerítve lön püspökké; boldog papság melly egy apostoli szellemű és lángbuzgalmu püspököt; holdog hivek, kik egy valódi atyát, jóság és kegyességgel teljes, nyerelek benne, kiben minden erény, ész és tudomány, szív és akarat, föltaláltak. — Isten! áld meg őt és tartsd meg az egyháznak, hazának és emberiségnek büszkeségére és javára, tartsd meg és éltesd sokáig!!!

r.

Kés-márk, július 24-kén 1854. Ma tértünk vissza Szepeskáptalanból hol jul. 22-kén méltóságos Zabojcszki László püspök urunk rég várt, s ohajtott beigtatása véghez ment. Jelen soraimnak föladata e nagy ünnepélyt a t. olvasó közönséggel megismertetni. — Még a beigtatás előtti napon egyházi megyénknek minden részéről még a legtávolabbi vidékekről is számos egyháziak siettek ez ünnepélyre, hogy új pásztork s atyjuk iránt a tisztelet és szeretet adóját lerójják. Estve mindnyájan a főt. káptalani helyettes urnál öszszegyülve, az ő vezérlete alatt ő méltóságához mentünk, hol minket bemutatván, eddigi hivatalát ő méltósága kezeibe letevé; elérzékenyülten mondta el, hogy, bár igen nehéz, és horus időkben a megye kormányát vitte, mindég az egyház javát szemelőtt tartotta. Válaszolt erre ő méltósága: „Kedvesim, mondá ő, én a püspökséget soha életemben nem kerestem, legnagyobb örömem lett volna előbbeni pályámon maradhatni, hanem, ha már így rendelt velem az isteni Gondviselés, tiszteljétek bennem a püspöki méltóságot, mellyet én magam is tisztelék; hisz nem az én, hanem

a ti dicsőségek az, hogy én püspökök lettem.“ Beszéd után körünkbe keveredett, sokat megszólított, mindenfeléket kérdeztetett, s úgy eleresztett. Estve a püspöki udvarban, valamint másnap egész ebéd alatt is, a késmárki egyháznak zenekara, nt. Michalik Imre, helybeli plebános, mint a zene nagy kedvelőjének vezérlete alatt, remekül működött, és ő méltóságának teljes meglegedését kiérdemlette. — Másnap reggel, miután ő méltóságát püspöki lakából a székesegyházba kísértük volna, a bullak szokott felolvasása után föl. Labuczy Mihály kanonok ur mint szónok az oltárhoz lépven, ő méltóságát az egész megyei papság nevében üdvözölte. Beszédje velős, férfias és érzelmeinket híven tolmácsoló volt. Kiemelte abban a püspökségnek fontosságát; elmondta, hogy legnagyobb reményt helyeztünk ő méltóságába, miután már addig is tevékenységének és buzgóságának számtalan jeleit láttuk; előszámlálta a püspök nehéz kötelességeit, s így tovább.

A válaszban mellyet ő méltósága adott, ünnepélyesen fogadta az Isten szent oltára előtt, miszerint föltett szándéka: a katholika hitet apostoli buzgósággal védeni, s ha kellene, vérével is megpecsételni, egész megyéjét gyakrabban beutazni, és az apostolok példájára Isten igéjét szét hinteni; mert csak így ismerheti meg hivat, s őt viszont hívei; intett minket egységre, és szerény összemunkálásra, hogy ellenségeinket annál biztosabban legyőzhessük sat. A beszéd, melly nagyjából a pásztori levélben foglaltatik, s melly legközelebb a sajtót elhagyja, (a pásztori levelet, ha szívesen veendő, mihelyest kezemhez jut azonnal átküldöm) roppant hatással bírt, olly szokatlan lelkesedést idézett elő, mellyet még ritkán tapasztaltam életemben. A beszédnek befejezte után kézcsókoláshoz mentünk, melly alkalommal többeket közülünk atyai kebléhez szoritott, s viszont megcsókolt. Azután ő méltósága a predikáló székre fölment és a néphez intézte ihletteljes szavait, minek végével a szeplőtelen áldozatot mutatta be az egek Urának. A szent mise, a bucsuk hirdetése és a „Téged Isten dicsérünk,“ fel háromig tartott. — Hogy az ebéd folyta alatt sok pohár ő felsége, a szentséges pápa, püspök ő méltósága, és a nuncius üdvé emeltetett, említenem fölösleges.

Julius 23-kán ő méltósága tanácskozmányra magához meghítt. Fontos és messzire kiható dolgok kerültek ott szőnyegre. Az egész tárgyalás püspök urunk indítványára jegyzőkönyvbe fog ígattatni, mi ha, a mint meg is van ígérve, nyilvánossá tételik, érdekes leendő az egész papság előtt. A többi közt értésünkre adatott, hogy a kegyelmesen resolvált 61 ezer és néhány száz pfrtra az utalvány már meg van, és a jövő szabályozásig tart. Hallottuk a plebánok osztályozását s egyebeket, mellyeket a legelső alkalommal megirunk. A conferentia után azonnal eltávoztunk, kérvén az isteni

gondviselést, hogy ő méltóságát, ki szegény megyénket a legnagyobb veszedelemből kiragadta, sokáig éltesse.

Róth József, késmárki káplán.

### Különfélék.

A pesti elemi iskola fő- és altanító urak különös tisztelet- s háládatosságtól vezetettve, egy örökké tartandó emlékül, Barabás művész által készített kép-pel fömélt. Scitovszky János primás ő herczegségét megtisztelék, melly ő herczegségét azon állásban ábrázolja, midőn a herezeg kegyes leereszkedéssel az elemi tanulókat a számtanból kihallgatja. — E kép vasárnap, július 27-kén fő- és al-tanítókból álló különdötség által nt. Majer István urnak, az elemi iskolák igazgatójának elnöklete alatt primás ő herczegségének kézbesítettett. Ő herczegsége a fő- és al-tanító urak vallásos s követésre méltó szellemétől mélyen meghatva, őket legszívesebben fogadta, s nehéz, de magasztos hivatásuk készsége teljesítésére buzdítá. Ugyan ezen kép másolata emlékül minden elemi iskolában fentartatik. Az elemi iskolák nyilvános próbatételeinek bevégeztével, egyszersmind az iskolai évnek is vége szakadt. Hogy pedig ezen alkalommal a Mindenhatónak a gyermeki szívből eredő köszönet mondathassék: Majer István elemi iskolák igazgatója által egy ünnepélyes „Te Deum“ rendeltetett.

Bécsből örömdetes hírek érkeznek több istenes egyletek alakításáról. Ilyen a szent Bonifaczius egylete, a protestansok közti missiók segítségére; a Mária egylete, a közép-afrikai missiók védelmére; a szent Leopold egylete az amerikai missiók oltalmára; Jézus gyermekségéről nevezett egylet, a chinai pogány gyermekek visszaváltásáért; a kis szopós gyermekek ápolására alakult egylet; az iskolai egylet a serdülő leánykák nevelésére; az asszonyok egylete a házi szegények oltalmára; kisdéd ovó egylet; Jézus szent véréből nevezett papi egylet sat. Minden ilyen egyletben tevékenység uralkodik. A császári szék város sokat tehetne, még többet tehetne, mint eddig tett, ha az illy egyletek alapköve, az önmegtágadás és lángoló szeretet nagyobb rugó erőt nyerne! Ekként el is érhetnék a szükséges egység az annyi részre oszlott s mégis csak azon egy alagondolaton nyugvó társulatok között, hogy egy Isten létezik, egy Megváltó, egy igazság, egy kegyelem!

Angolországban a kath. egyház minden üldöztesek mellett, folyvást szépen gyarapszik; ezt látván az „Oxford Herald“ czimű protestans angol ujság, következő jajpanaszokra fakad: „Minden oldalról újabb hírek jönnek a romai egyházba szándéklott áttérésekről. — Még most veszedelmes s czélszerűtlen volna

megnevezni a neveket; de ha a keringő hírek igazak: úgy az áttértek vagy legközelebb áttérendőek között hercegasszonyok, grófnők, magas állású kormányfőről s papok is vannak. Magából a buzgó evangélikus pártból is többen készülnek az áttérésre. Illy nevezetes eset történt Jorkshirében, hol egy kitünő evangélikus papnak a fia, ki egy jelentékeny városban lelkész volt, s mindég az evangélicus elvek leghatalmasabb befolyása alatt állott, egyszerre csak a romai egyházba tért át, mivel, mint mondá, a dolgot jól megfontolta. Nagyon tartanak attól is, hogy ministeriumunk egyik tagját szinte azon örvénybe sodorja némely személyek példája, kiket a miniszter igen tisztel. Ezen félelem annál alaposabb, minthogy az említett miniszternek egy közel rokona s barátja meg van győződve Roma követeléseinek igazságos voltáról.

Ehhez mi még azon lett dolgot adjuk, hogy Wisemann bibornok legközelebb Angolország egyik kisebb szigetébe rándult, ott egy katolikus kápolnát felszentelendő. Onnan Franciaország egyik tengeri városát látogatta meg, hol a népség kitódult a partra látni a híres bibornokot s áldásában részesülni, melyet is az érsek a térdre borult sokaságra akkor adott, midőn a hajóra szállott. Visszatérvén a bibornok Londonba, azonnal sokakat megbérmált, kik távolléte alatt tértek át a katolika hitre, s kik között előkelő személyek is voltak.

A Romában fekvő 53 francia ezred első zászlóaljának jun. 28-kán kellett Rómából elutazni. Ugyanazon zászlóaljból valami 15—16 ember június 25-én a vaticanumi pápai palotába ment, s kérdezte: mit akarnak? felelék: „A pápát látni.“ „De kaptak-e a pápától meghallgatási engedelmet?“ felelék: „Nem.“ „Hát a tábornok megengedte-e az ide jövetelt.“ És ők ismét tagadólag válaszoltak. „Tehát ki adott engedelmet az ide jövetelre?“ „Senki, úgy mondának, hanem mi azért jöttünk, mert némelyek azt mondták, hogy ezen ezred vörös vagyis, hogy a forradalmiakkal tart; és mi megakarjuk mondani a pápának, hogy ezen hamis ámitásoknak hitelt ne adjon, és ha ő látni fogja, hogy mi családunk- és a mi számunkra atyai áldását kérjük: azon hamis árulóknak nem egy könnyen fog többé hinni.“ Miután a pápa ezen katonáknak ittétéről értesült, azonnal maga elejébe bocsájtotta őket. A katonák a terembe jöttek, s a pápa, IX. Pius néhány szavattal intézve hozzájuk, megáldá őket és érdemjeleket osztogatott közöttük ki; ez 25-én történt. 26-kán ismét valami 40 katona jött, és épen úgy fogadtatott, mint az előbbie. 27-kén 360—400 emberből álló fél zászló-

alj érkezett ismét a pápát meglátogatandó. Pius pápa őket a sveiczi gárda nagy teremébe bocsájtá, és ezen izben nagy pompával érkezett meg, és házi népétől kísérvé köztük járkált, velük beszélt, őket megáldotta, és hivatalnokainak megparancsolta, hogy érdemjeleket és olvasókat osszanak szét; mire a pápa nevetve mondá: „Most véggép tönkre jutottam“ és igaza volt a pápának, mert az elkészített érdemjelek mennyisége kevés volt, a látogatók számához mérve. — Minden érdemjel oda adatott, mi csak a palotában volt.

A Magyar Hirlapnak Londonból július 28-áról ezeket írják. Tegnap az ugynevezett sz. György mezején épített új kath. templomban oly egyházi szertartás ment végbe, minőnek Nagy-Británia ezen fővárosa már több mint 300 év óta tanuja nem volt. Wisemann bibornok, tudor Burgess schrewsburyi és tudor Brown urakat cliftoni katolikus angolpüspökké szentelve föl. A jelenet újdonsága és rendkívülisége nagyszámu nézőket gyűjtött össze minden vallás híveiből, és a nagy templom a fulladásig tömve volt, mellyben az egész ünnepélyes szertartás háborítás nélkül ment végbe.

### Figyelmeztetés.

A főtisztelendő váci egyház-megyei kormány a helybeli seminarium növendékei közé jövő iskolai évre néhány, a bölcséleti tanpályát már bevezetett ifjunak felyételét elhatározván: ezennel figyelmeztetnek mindazok, kik e részben netalan czélt érni ohajtanak, miszerint a szükséges tanodai bizonyítványok-, nemkülönben a közelebbi mult forradalmi időszak alatti magukviseletét igazoló hiteles okmányokkal ellátva, jövő augusztus hó utolsó napjáig a főt. váci helynoki hivatalnál magukat személyesen bemutatni igyekezzenek. Egyszersmind megjegyeztetik ezuttal, hogy azon folyamodókra, kik a jelen iskolai év lefolyta alatt a másodévi theologiai tanulmányokat hallgatták, ha egyébként a szükségesek kellek bennök fellelhetők, különös figyelem fordítandó léssen. Kelt Váczon július hó 20-kán 1851. Balla József, szent székü jegyző.

### Kegyves adományok jegyzéke.

A közép-afrikai missió részére nt. Kornis József, gyoroki plebános 30 kr. p. p.

A chinai missiók gyámolítására az egri növendék papok 5 forint. p. p.

Kiadja „a jó és olcsó könyvkiadó társulat“ ideiglenes szerkesztő Blumelhuber Ferencz.

Eisenfels és Emich könyvnyomdája, uri-uteza, 449. sz.